

RYDE

Regional Youth Dialogue
for Europe

Funded by
the European Union

REKOMANDIME

PËRKANDIDATËT
POLITIKË QË DO TË
KANDIDOJNË NË
ZGJEDHJET LOKALE TË
VITIT 2025

HYRJE

Në periudhën nga 28 qershori deri më 1 korrik 2025, në Hotel Gardenia - Veles, u mbajt Kuvendi i Parë Rinor në Maqedoni, si pjesë e projektit "Pjesëmarrja Lokale, Aktivizmi dhe Demokracia" të zbatuar nga Shoqata Liderë për Arsim, Aktivizëm dhe Zhvillim - LEAD.

Kuvendi Rinor përfaqësoi një model inovativ të demokracisë deliberative, i cili u mundësoi 50 të rinjve të moshës 15 deri në 23 vjeç, të përzgjedhur përmes një thirrjeje publike dhe me përfaqësim gjinor, etnik, arsimor dhe rajonal nga të gjitha rajonet statistikore, të diskutojnë, të mësojnë dhe të krijojnë rekomandimet e tyre për politikën lokale që prekin të rinjtë.

Përzgjedhja e pjesëmarrësve u bë sipas parametrave të regjistrimit të vitit 2021 në mënyrë që struktura e pjesëmarrësve të pasqyronte strukturën e të rinjve të moshës 15 deri në 24 vjeç.

Procesi u strukturua përmes disa fazave:

- Pjesa edukative, ku pjesëmarrësit u njohën me kompetencat e vetëqeverisjes lokale dhe morën informacion nga ekspertë në 11 fusha tematike;

HYRJE

- Punë në grup, ku të rinjtë identifikuan sfidat dhe formuluan rekomandime përmes një procesi të lehtësuar;
- Formalizim konsensual, ku rekomandimet u finalizuan përmes koordinimit dhe votimit të përbashkët.

Rekomandimet janë të destinuara për partitë politike dhe programet e tyre për zgjedhjet e ardhshme lokale në vitin 2025, me qëllim që të përfshijnë prioritetet rinore realiste, të informuara dhe autentike. Ato janë formuluar në një mënyrë që lejon zbatim fleksibël në nivelin e bashkive të ndryshme, ndërsa në të njëjtën kohë përmbajnë specifikë dhe drejtim që i bëjnë ato politikisht të rëndësishme dhe të përdorshme nga ana programore.

Përmes këtij procesi, të rinjtë kanë treguar se kur u jepet hapësirë, kohë dhe mbështetje, ata mund të marrin pjesë në mënyrë të përshtatshme dhe të përgjegjshme në krijimin e politikave që ndikojnë tek ata dhe komunitetet e tyre.

Projekti "LEAP - Pjesëmarrja Lokale, Aktivizmi dhe Demokracia" mbështetet nga Fondacioni Qendra për Demokraci në kuadër të projektit Rajonal të Dialogut Rinor për Evropën, i financuar nga Bashkimi Evropian.

REKOMANDIME NË FUSHËN E MJEDISIT

REKOMANDIMI 1

Vendosja e monitorimit të rregullt dhe transparent të ndotjes së ajrit me grimca PM10 dhe PM2.5 nga kapacitetet industriale të kategorisë B

REKOMANDIMI 2

Zhvendosja dhe sanimi i deponive të egra me transferim të mbeturinave në deponi rajonale dhe të ligjshme.

REKOMANDIMI 3

Sigurimi i koshave për ndarjen e mbeturinave në të gjitha institucionet publike dhe përmirësimi i sistemit lokal për riciklim.

REKOMANDIMI 4

Futja e subvencioneve për klima inverter dhe panele diellore për familjet që përdorin dru për ngrohje.

REKOMANDIME NË FUSHËN E MJEDISIT

REKOMANDIMI 5

Kalimi në burime të rinovueshme të energjisë në të paktën 80% të objekteve komunale brenda tre viteve.

REKOMANDIMI 6

Subvencionimi dhe promovimi i transportit të gjelbër në nivel lokal, përfshirë transportin publik dhe individual.

REKOMANDIMI 7

Formimi dhe aktivizimi i patrullave komunale ekologjike për zbulimin dhe parandalimin e ndotjes.

REKOMANDIME NË FUSHËN E KUJDESIT SHËNDETËSOR

REKOMANDIMI 1

Sigurimi i programeve të rregullta edukative për përmirësimin e kujdesit shëndetësor parësor, me fokus në zonat kritike.

REKOMANDIMI 2

Formimi i ambulancave mobile për komunitetet rurale dhe të nënpërfaqësuar.

REKOMANDIMI 3

Hapja e qendrave lokale për mbështetje psikologjike dhe shëndet mendor falas dhe anonime.

REKOMANDIME NË FUSHËN E SHËRBIMEVE KOMPANIALE

REKOMANDIMI 1

Futja e rojeve komunale për të mbikëqyrur dhe raportuar hedhjen e paligjshme të mbeturinave.

REKOMANDIMI 2

Sigurimi i kontejnerëve për ndarje të mbeturinave dhe kompostuesve në zonat rurale të komunës.

REKOMANDIMI 3

Ndërtimi i strehimoreve për kujdesin dhe adoptimin e qenve endacakë.

REKOMANDIMI 4

Zëvendësimi i ndriçuesve rrugorë ekzistues me ndriçues diellorë energjetikisht efikasë.

REKOMANDIMI 5

Vendosja e monitorimit të hedhjes së paligjshme të mbeturinave përmes dronëve dhe kamerave.

3

REKOMANDIME NË FUSHËN E SHËRBIMEVE KOMPANIALE

REKOMANDIMI 6

Nxjtja e ndarjes së mbeturinave përmes një programi shpërblimi me vauçerë sipas performancës.

REKOMANDIMI 7

Vendosja e stacioneve për biçikleta në disa lokacione në komunë.

REKOMANDIMI 8

Ndërtimi i shtigjeve për këmbësorë dhe biçikleta që lidhin pjesët rurale dhe qendrore të komunës.

REKOMANDIMI 9

Sanimi dhe zgjerimi i rrjetit ekzistues të ujësjellësit.

REKOMANDIMI 10

Vendosja e linjave të reja të autobusëve periferikë dhe ndërurbanë dhe përmirësimi i atyre ekzistuese.

4

REKOMANDIME NË FUSHËN EKULTURËS DHE SPORTIT

REKOMANDIMI 1

Ndërtimi dhe rinovimi i sallave sportive në komunitat ku mungojnë ose nuk funksionojnë.

REKOMANDIMI 2

Mbështetje e vazhdueshme për prodhimin dhe programet kulturore-artistike rinore nga komunitat.

REKOMANDIMI 3

Aktivizimi i infrastrukturës ekzistuese ose zhvillimi i infrastrukturës së re kulturore për mbështetjen e nismave rinore.

REKOMANDIMI 4

Rritja e buxhetit për furnizime në organizimin e aktiviteteve kulturore-argëtuese dhe sportive në qendrat rinore.

4

REKOMANDIME NË FUSHËN E KULTURËS DHE SPORTIT

REKOMANDIMI 5

Ndërtimi, hapja dhe financimi i qendrave rinore në të gjitha komunitetet lokale, sipas Ligjit për pjesëmarrjen rinore dhe politikat rinore.

REKOMANDIMI 6

Formimi i Këshillit Lokal Rinor në çdo komunë, sipas detyrimeve ligjore për pjesëmarrje rinore.

5 REKOMANDIME NË FUSHËN E ZHVILLIMIT EKONOMIK LOKAL

REKOMANDIMI 1

Zhvillimi i turizmit lokal përmes rregullimit, zgjerimit dhe promovimit të lokaliteteve natyrore dhe kulturore turistike.

REKOMANDIMI 2

Promovimi dhe mbështetja e bizneseve të reja dhe inovative lokale përmes mbështetjes financiare dhe mentorimit.

REKOMANDIMI 3

Mbështetje dhe rritje e dukshmërisë për bizneset ekzistuese lokale përmes ngjarjeve, fushatave dhe partneriteteve.

REKOMANDIMI 4

Formimi i një shërbimi komunal për identifikimin dhe zhvillimin e resurseve dhe potencialeve të pashfrytëzuara lokale.

REKOMANDIME NË FUSHËN E ARSIMIT

REKOMANDIMI 1

Edukimi i detyrueshëm i personelit arsimor në shkollat fillore dhe të mesme për trajtimin e dhunës psikofizike.

REKOMANDIMI 2

Krijimi i një programi buxhetor për mbështetjen e nxënësve të talentuar përmes akademive të aftësive dhe bursa.

REKOMANDIMI 3

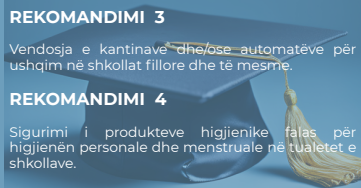
Vendosja e kantineve dhe/ose automatëve për ushqim në shkollat fillore dhe të mesme.

REKOMANDIMI 4

Sigurimi i produkteve higjienike falas për higjienën personale dhe menstruale në tualetet e shkollave.

REKOMANDIMI 5

Mbështetje e garantuar psikologjike për nxënësit, të paktën një herë në muaj, nga profesionistë të jashtëm.

REKOMANDIME NË FUSHËN E ARSIMIT

REKOMANDIMI 6

Futja e masës "Vakt për gjimnazistët" sipas shembullit të vakteve studentore.

REKOMANDIMI 7

Formimi i qendrave të karrierës në shkolla të qasshme për nxënësit gjatë gjithë vitit shkollor.

REKOMANDIME NË FUSHËN E MBROJTJES SOCIALE

REKOMANDIMI 1

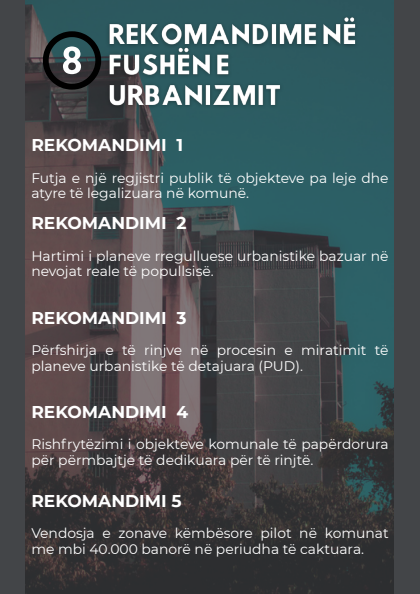
Sigurimi i buxhetit komunal për aktivitete gjithëpërfshirëse dhe trajnime për mësime ndihmëse për të punuar me persona me aftësi të kufizuara.

REKOMANDIMI 2

Program për çerdhe falas për fëmijët nga familjet në gjendje të vështirë sociale.

REKOMANDIMI 3

Sigurimi i qasjes në të gjitha pjesët e objekteve shkollore për nxënësit me aftësi të kufizuara.

8

REKOMANDIME NË FUSHËN E URBANIZMIT

REKOMANDIMI 1

Futja e një regjistri publik të objekteve pa leje dhe atyre të legalizuara në komunë.

REKOMANDIMI 2

Hartimi i planeve rregulluese urbanistike bazuar në nevojat reale të popullsisë.

REKOMANDIMI 3

Përfshirja e të rinjve në procesin e miratimit të planeve urbanistike të detajuara (PUD).

REKOMANDIMI 4

Rishfrytëzimi i objekteve komunale të papërdorura për përmbajtje të dedikuara për të rinjtë.

REKOMANDIMI 5

Vendosja e zonave këmbësore pilot në komunat me mbi 40.000 banorë në periudha të caktuara.

8

REKOMANDIME NË FUSHËN E URBANIZMIT

REKOMANDIMI 6

Instalimi i kamerave për monitorimin dhe mbrojtjen e parqeve publike dhe pajisjeve urbane.

REKOMANDIMI 7

Rikonstruksioni i sinjalistikës rrugore vertikale dhe horizontale të vjetërsuar.

REKOMANDIMI 8

Adaptimi i rrjetit rrugor dhe sinjalistikës sipas nevojave të personave me aftësi të kufizuara.

REKOMANDIMI 9

Ndërtimi i një qendre rinore për argëtim dhe rekreacion me përmbajtje kulturore dhe sportive.

REKOMANDIMET E PLOTËME SHPJEGIME DHE MASA JANË TË DISPONUESHME NË LIDHJEN E MËPOSHTME

https://drive.google.com/file/d/1nk_zEZcxveBKBZyCy10ED3HMo_nHxLm80/view?usp=sharing

Ky botim është financuar nga Bashkimi Evropian. Përmbajtja e tij është përgjegjësi e vetme e Liderëve të Shoqatës për Arsim, Aktivizëm dhe Zhvillim dhe nuk pasqyron domosdoshmërisht pikëpamjet e Bashkimit Evropian.